Ч. 258 Середа 18 (30) падолиста 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Справи парляментарні. — Стояловский контра Сапіґа. — Зборі союза німецких селян з альпейских країв в Ґрацу. — З Італії. — Справа Пікарта в парляментї.)

В кругах парляментарних удержує ся вість, що по нинїшнїм засїданю настане перерва в нарадах палати аж до 5 грудня. Порядок дневний нинїшного засїданя єсть слїдуючий: Угода торговельна з Японом, предложене в справі реґуляциї Дунаю, закон о платнях слуг державних, перше читанє справозданя правительства о станї виїмковім в Галичинї, внесенє Вольфа і товаришів о обжалованє мінїстра справедливости з причини перенесеня якогось ад'юнкта з Йосльовиц до Гоценпльоц.

Пос. Стояловский запізвав перед суд кн. Адама Сапіґу і редактора Dzien. Polsk. п. Осташевского-Бараньского, отже суд зажадав від палати панів виданя кн. Сапіґи. Тепер же доносять з Відня, що комісия правнича палати панів відбула вчера засїданє, на котрім ухвалила одноголосно предложити палатї панів внесене, щоби не дозволити ставити кн. Сапіґу перед суд.

Вчера відбули ся в Ґрацу зборі союза нїмецких селян з альпейских країв в Австриї під проводом пос. Рокітаньского і ухвалено ряд резолюций, в котрих заявлено, що зібрані видять поміч для Австриї лиш в тім, наколи Нїмцї всїх станів сполучать ся з собою в один великий союз народний. Мужі довіря суть сьвідомі того, що послм нїмецкі, котрих одушевляє нїмецкий дух, не залишать нїякого средства навіть найострійшої обструкциї, щоби лиш не допустити до угоди в дорозї конституциї. Мужі довіря суть того переконаня, що славяньско-клерикальний обруч в Австриї пукне, коли покаже ся, що угода єсть не до принятя. Католицка партия людова обманула безсовістно своїх виборців і упала так низько, що мужі довіря уважали би то нижше своєї гідности займати ся в своїх ухвалах сею партиєю.

З Риму доносять до Pol. Corr. що король Гумберт повідомив цїсаря Вільгельма підчас послїдного з'їзду в Венециї о переговорах, які вели ся межи Італїєю а Франциєю що-до заключеня угоди торговельної. Також єсть фактом, що віденьский кабінет був поінформований о тих переговорах, а так само і правительство анґлїйске. Італїянців заохочувано зі всїх сторін до веденя дальших переговорів, а по заключеню договору одержало італїяньске правительство зі всїх сторін ґратуляциї. В той спосіб показує ся безосновним здогад висказаний в деяких ґазетах, мовби заключенє французко-італїяньскої угоди торговельної зробило союзним і дружним державам прикру несподїванку.

В італїяньскій палатї послів вніс мінїстер справ заграничних предложене правительства що-до удїленя позички в сумі мілїона франків для провізоричного правительства на Кретї. Президент мінїстрів Пеллю, відповідаючи на інтерпеляцию в справі полїтики кольоніяльної, заявив, що правительство стоїть кріпко при полїтицї мира і сполученя сил. Мінїстер справ заграничних Каневаро сказав знов, що правительство зробить все, що лиш буде в его силї, щоби упикнути запутаний з причини Еритреї. Відносини з Менеликом суть дружнї. Правительство анї не думає виречи ся кольонїй, анї не хоче на ново брати ся до заборчої полїтики. Обави під тим взглядом суть неоправданї.

На вчерашнїм засїданю францускої палати послів президент мінїстрів Дюпюй згодив ся на то, щоби перевести дискусию над інтерпеляциєю в справі Пікарта. Отже радикал Бос запротестував против поступованя ґен. Цурлїндена і зажадав, щоби правительство завізвало суд военний, аби той відложив розправу Пікарта аж до рішеня трибуналу касацийного. Поенкар заявив, що переслїдуванє Пікарта має характер репресалїй. Суть виноваті, котрі ходять безкарно. Атаковано нас — казав бесїдник — з причини процесу в 1894 р. Анї президент кабінету, анї нїхто з мінїстрів не чув того призналя, яке Драйфус нїби то зложив перед Лебрен-Ренольтом. Накопець сказав Поенкар: Дуже трудно було менї мовчати; я щасливий, що знайшов нагоду до висказаня того, що знаю. — Мінїстер війни Фрейсіне сказав: Одним нашим стараннєм єсть, довести до того, щоби справа вияснила ся. Всї тайні документи будуть видані трибуналови касацийному, але через то не може бути нарушена краєва оборона. Правительство домагає ся від палати пошанованя независимости судівництва. — Президент мінїстрів Дюпюй сказав, що треба, щоби справа Драйфуса позістала на ґрунтї судовім. Правительство не може згодити ся,

---

3)

Дещо з технїки.

I.

Характеристика 19-го столїтя. — У воздусї і під водою. — Враженя їзди бальоном. — Теперішний стан воздушної плавби, або бальон чи машина до лїтаня? — Бальон Капацці. — Алюмінїєвий бальон Шварца. — Бальон ґр. Цеппеліна. — Кермоване бальоном на лад Андреґо.

(Дальше).

Як вже сказано, цїлий бальон Шварца був зроблений з алюмінїюм; навіть бензинові мотори були з того металю і кождий важив 50 кільо та давав силу 10 коний. Мотори ті порушали махи і виконували роботу зовсім докладно; та була лиш їх хиба, що они з'уживали ся борше як кождий инший метель. Цїлий бальон був подовгасто круглий нїби валок, подібний до олївця, на однім кінци затятого в острий кінчик, на другім заокругленого.

Але найбільша трудність була ось в чім: Бальон зроблений з шовкової материї можна дуже легко наповнити ґазом так, щоби той не змішав ся з воздухом. Такий бальон можна зложити і в нїм тогди майже зовсїм нема воздуха; тогди прирубує ся шийку бальона до ґазової рури і впускає ся в него ґаз, а той его надуває. Бальон з алюмінїюм годї так наповняти; тут треба насамперед вибрати з него воздух, а відтак аж напускати ґаз. Отже винаходець придумав таки спосіб, котрий і ту трудність поборов Як він то робив, то позістало тайною его і его наслїдників, вдовицї по нїм і техніка Яґеля, котрий підчас проби в Берлинї кермував бальоном. Крім того мав бальон в серединї ще кілька окремих пересїків, наповнених ґазом; отже коли би н. пр. бальон підчас їзди де в однім місци був заломив ся, то він був би мимо того ще держав ся у воздусї і не конче мусїв би був спадати на землю. Ще й то треба додати, що бальон Шварца не набирав в себе богато ґазу, а лиш тілько, кілько потреба, щоби дорівнати вазї цїлого бальона і рушити его з землї; дальший рух виконували вже махи.

Оттака була загальна конструкция Шварцового бальона. Як же відбувало ся кермованє ним? На бальонї були два мотори бензинові а в запасї бочівка бензини. Баласту не було нїякого, хиба лиш то, що пасажири мусїли конче забирати з собою н. пр. кіш з бохонцями хлїба і т. п. По наповненю бальона ґазом, він підоймив ся з землї, але не летїв ще в гору так сильно, як звичайні бальони. Тепер зачинала роботу шруба уміщена під лодкою бальона. Шруба та була зроблена на лад тої, як при кораблях, лиш, що її крила були значно більші. Мотор бензиновий зачинав обертати тою шрубою і она гнала бальон в гору. Додати тут ще потреба, що згадана шруба мала всего лиш два крила, бо досьвід поучив, що більше крил не помагають нїчого а збільшають лиш вагу шруби.

Подумаймож собі тепер, що бальон підлетїв так далеко в гору, як того хотїли ті, що сидїли в лодцї. Як же тепер порушав ся бальон дальше в горі нацеред, в одну або в другу сторону? До того служили дві вітромахи, такі самі як та, що була під лодкою. При давнїйших бальонах — н. пр. Кребза і Ренарда в Парижи — прицїплювано такі вітромахи до лодки, отже скоро вітромахи зачали робити, то они гнали лодку наперед, а бальон понад нею лишав ся з заду. Замість щоби бальон летїв і нїс лодку, мусїла лодка тягнути бальон. Шварц зробив на відворот; він причепив з обох боків бальона на тім кінци, де він був заокруглений, по однїй вітромаєї. Кождый з тих вітромах порушав окремий мотор і так відбувало ся кермованє. Коли правий мотор порушав праву вітромаху, то бальон подібно як корабель на водї порушав ся в противну сторону, навертав на лїво; коли же робив лївий мотор з лївою вітромахою, то бальон навертав на право.

В той сам спосіб, в який бальон підїтав в гору, спускав ся він і в долину. При звичайних бальонах, коли хоче ся, щоби они станувши у певній висотї, підїтали ще висше, треба викидати баляст і робити тим способом бальон лекшим. В бальонї Шварца треба в такім случаю лиш покрутити вітромахою під лодкою, отже баласту не треба зовсїм набирати. Коли-ж звичайний бальон має спускати ся на землю, то треба в нїм отворити вентиль і випустити трохи ґазу. В бальонї винаходу Шварца того зовсїм не потреба; там треба лиш крутити вітромахою під лодкою, але в противну сторону як тогди, коли бальон має летїти в гору. Ба-

щоби справу Пікарта вязати зі справою Драйфуса. Позістанемо вірні нашій заяві і піддамо ся рішеню трибуналу. По тім ухвалила палата 437 голосами против 73 порядок дневний похваляючий заяву правительства.

Новинки.

Львів дня 29-го падолиста 1898.

— Іменованя. Є. В. Цісар іменував постановою з дня 21-го падолиста с. р. старосту Ігн. Корженьовского радником Намістництва у Львові.

— Ставропигійский Інститут оголошує отсю оповістку: Десять літ тому назад (т. є. 1888 р.) устроїв був Ставропигійский Інститут археольогічно-бібліографічну і історичну виставу, а то по случаю ювілея 40-літного панованя Найдостойнійшого Монарха Франц-Йосифа I., зложивши у стіп свого Наймилостивійшого Монарха великий культурний труд девяти віків, розвиваючий ся від часів введеня християньства рівноапостольним Великим князем Володимиром. З тої вистави витворив ся нинїшний Ставропигійский археольогічно-бібліографічний і історичний музей. — По поводу 50-лїтного ювілея панованя Єго Величества рішив Ставропигійский Інститут на засіданю з дня 11 (23) падолиста с. р. в увіковічнене тої радістної хвилї отворити сей свій музей (Руска улиця, ч. 3, I поверх) для публики раз на все з днем 20 падолиста (2-го грудня) с. р. Час відвідуваня щоденно, з виїмком сьвят і недїль, від 11 до 12, а ві вторки і пятниці від 11 до 1 в полудне. Толкувати і вияснити почтенним гостям о музеальних предметах буде підготовлений до того аманует музея. Вступ безплатний. — Від Ставропигійского Інститута. Др. *Іс. Шараневич* сеніор.

— Загальні збори товариства будови руско-народного театру імени Івана Котляревского у Львові відбудуть ся в недїлю дня 4-го грудня н. ст. с. р. о годині 4-ій по полудни в салї „Рускої Бесїди", Ринок ч. 10 I. поверх з слїдуючим порядком дневним: 1. Відкрите зборів через голову комітету основателїв товариства п. Ілька Яремкевича. — 2. Справоздане секретаря і скарбника п. Василя Мороза. — 3. Вибір голови, его заступника, 18 членів видїлу, 4 заступників і 3 контрольорів. — 4. Справа друку статута товариского. — 5. Внесеня членів. Вступ на загальні збори мають лише члени приняті комітетом основателїв. Члени, котрі будуть перешкоджені лично явити ся на загальних зборах, можуть після § 5 статута дати ся заступити через повномочників.

— Нову читальню „Просьвіти" отворено торжественно дня 19-го с. м. в Розгадові, золочівского повіта.

— Похорон бл. п. Мечислава Барановского відбув ся в недїлю по полудни при величезнім здвизї народу. В похоронї взяли участь представителї властий, шкільна молодїж і хор питомцїв руской семинариї духовної. На домовинї зложено множество вінцїв.

— Наслїдки нещепленя віспи. Перед двома тижднями занедужав в Варшаві на віспу гімназияльний ученик, син п. П., котрий мешкав під Варшавою. Повідомлений о тім отець приїхав і умістив хорого в ізольованім льокали під відповідною опікою, а відтак повернув домів. По кількох днях занедужали инші дїти дома, отже заразок хороби мусїв перенести отець. Хорі дїти привезено до Варшави, де остали під опікою лікарів і родичів. По кількох днях занепав на віспу сам п. П. і по двох днях помер. По кількох годинах померла его донька. Похорон батька і доньки відбув ся в тих днях. Троє дїтий боре ся між житем а смертю. На случай подужаня, як твердять лікарі, віспа полишить на лицях дїтий страшні слїди. Дїти не мали щепленої віспи, бо перед кількома лїтами пані П. пробуваючи за границею, лічила ся у якогось дїкаря, котрий був противником щепленя віспи і запевняв єї, що щеплене віспи заражує кров. Пані П. послухала тої ради і не позволила молодшим дїтям щіпити віспу, а старшим і чоловікови не позволила на евакцинацию.

— Загадочний злочин. Під Харковом найшли робітники дня 13-го с. м. о дві верстви від стацийї Винниково, зелїзницї київско-вороніжскої тїло женщини, завішене на пали на однім з вязів шиї. В устах трупа стремів білет одної стациї зелїзницї пермско-тюменьской до Київа; в кишени найдено 98 рублїв. За виновниками загадочного злочину заряджено гляданя.

— З зависти. При гостинци ведучім з Станиславова до Галича стояла коршма Мошка Цїзеса, а о яких 2000 кроків від неї друга коршма, в котрій сидїв Лейба Шпіннер. В обох тих коршмах не вільно було шинкувати горячих напитків, а заробок їх обмежував ся на приниманю переїзджаючих фір на нічліг і попас та на продажи квасного молока, хлїба і т. ин. Коршма Цїзеса лїпше положена і вигіднїйша тїшила ся більшим поводженем і аж в послїдних часах, в наслїдок непривітливости господаря і его здирства почали єї оминати і заїздити до Шпіннера, в наслїдок чого Цїзес постановив позбути ся суперника. Дня 23 червня с. р. в ночи підпалив коршму Шпіннера, котра цїлком погоріла разом з цїлим добутком. Однако „балагула" Бродер видїв згаданої ночи Цїзеса, як він підкладав огонь і в наслїдок того Цїзеса арештовано а оногди ставав він перед станиславівским судом присяжних. З огляду на то, що Цїзес був вже раз караний за підпал, засудив его тепер трибунал на 12 лїт тяжкої вязниці.

— Смерть при рулетї. Минувшого вторка в ночи стала ся в Монте Карльо при рулетї сумна подія. Комнати касина були битком набиті, гра вела ся як звичайно, аж нараз коло одного стола при рулетї роздав ся вистріл. Всї кинулись до того стола. Якийсь пан, що програв великі суми, виймив револьвер з кишенї і стрілив собі саме в правий висок. Тїло винесено зараз з салї — але гра вела ся і дальше, так, як би нїчого не стало ся. Власти в Монте Карльо не хотять дати нїякого поясненя, отже не знати, хто був тим самоубийником; есть лиш здогад, що був то якийсь Росиянин. — Так само покінчило недавно молоде подруже з Мексику, Brenardyes. Прибуло до Монте Карльо при кінци жовтня с. р., а з початком падолиста вже спочили в земли на непосьвяченім цвинтари. З полишених паперів показало ся, що чоловік був у своїм краю урядником при консуляті, а его жінка, сирота, з дому Raina Parabiago, принесла чоловікови 300.000 фр. приданого. Повінчальна подорож завела їх до Монако і тут програли всьо, що мали. Цїкава також пригода стала ся сьпівачцї „гарній Отеро"! Она виступала в кавярни і була знаною не так зі своєї краси, як радше з брилянтів, що здобула їх собі від американьских любовників. Що день відвідувала дім гри, де своїми тоалетами звертала голову найзавзятїйшим грачам. Відачиска через ню програвали. Але інтересовані вимогли в кінци на правительстві Монте Карльо, що єї звідтам видалено під загрозою строгої кари.

— Осторожно з дїтьми. В Корнайбурзї жінка якогось Тіпінгера вийшла з дому, щоби прислухати ся сензацийній судовій розправі, яка вела ся в тамошнім судї. Виходячи з дому, привязала двоє дїтий, 11-лїтну донечку і 6-лїтного сина, до стола, щоби дуже не збиткували, а двері від помешканя замкнула. Тимчасом в сусїднім домі вибухнув пожар і перенїс ся на помешканє Тіпінгера. Обоє дїти не могли утечи і спалили ся на вугль. Перозуміу матїр арештовано.

льон спускає ся на землю з такою самою скількостию ґазу, з якою летїв в гору.

Можна би отже сказати, що бальон Шварца осягнув все то, чого від безпечного воздушного корабля можна вимагати. Він був в силї мимо своєї великої ваги не лиш піднести ся з землї, але й двигнути тягар; бальон алюмінїєвий не перепускав ґазу анї трошки; він був забезпечений навіть на случай якого упкодженя; кермоване его, чи то в гору, чи в долину чи в ліво чи в право спочивало зовсїм в руках воздухоплавця і при пробі показало ся дуже докладним. Бальон їшов два рази против вітру навіть з досить значною скоростию. А мимо того всего конець першої проби, як вже звістно, випав дуже сумно; бальон спускаючись на долину вдарив об землю з такою силою, що розбив ся на дрібні кусні. В чім тут була вина або чия, годі знати, але досить, що бальон сей показав ся именно же під взглядом кермованя найпрактичнїйшим зі всїх доси уживаних. Вдовиця Шварца і технїк Ягель не дали ся длятого відстрашити случайною неудачаю і постановили виготовити другий такий самий бальон і увзглядняти при тім все можливе, щоби недопустити до подібної нової катастрофи.

В послїдних часах звернув на себе велику увагу кругів, що інтересують ся воздушною плавбою, проект бальона нїмецкого ґенерала ґр. Цеппелїна. Ґр. Цеппелїн єсть знаний в нїмецких войскових кругах яко чоловік науки і поважний мислитель і слїдитель. Він поставив був собі за цїль придумати головно такий бальон, котрий би міг служити у війнї. Він віднїс ся був з своїм проектом до пруского мінїстерства війни, але то висказало ся против проекту головно длятого, що бальон той не би летїти скорше, як 5 до 6 метрів на секунду. Комисия зложена пруским мінїстерством війни, до котрої належав також славний а померший вже нїмецкий фізик, Гельмгольц, сказала також, що бальон ґр. Цеппелїна не дасть ся зробити і взагалї теперішні средства технїки не дозваляють ще зробити такий воздушний корабель, котрий би міг безпечно лїтати. Мимо того ґр. Цеппелїн не дав ся тою відмовою пруского мінїстерства відстрашити; він виготовив цїлий проект свого бальона, взяв на него в Нїмеччинї патент, а відтак їздив по нїмецких столицях з відчитами о своїм проектї і старав ся позискати капіталїстів для свого проекту і зібрати фонди, до котрих обіцював сам причинити ся значнїйшою сумою. Після обчисленя знаменитих інжинірів материял і робота такого бальона будуть коштувати яких 300.000 марок (180.000 зр.) а друге тілько треба на будинок, на урядженя всїлякого рода, на позискане інжинірів і т. д. І дїйстно, ґр. Цеппелїнови удало ся позискати для себе богато учених і фінансистів, котрі завязали акцийне товариство для підпираня воздушної плавби і зложили капітал в сумі 800.000 марок (480.000 зр.). Товариство се возьме ся головно будувати воздушний корабель після проекту ґр. Цеппелїна.

Головні прикмети бальона ґр. Цеппелїна будуть після его гадки такі: Бальон буде міг через цїлий тиждень удержати ся у воздусї, а що після обчисленя такого знатока як директор фабрики Круппа, Ґрос в Ессенї, бальон буде робити на секунду яких 12 метрів, то зможе на день перелїтати около 1200 кільометрів, при чім буде двигати значний тягар. Бальон той міг би до трох днїв перелетїти через цїлу Африку а одним летом міг би дістати ся до північного бігуна і назад звідтам вернути. У війнї міг би він робити велику службу особливо на мори; там міг би він слїдити за неприятельскою фльотою, давати з гори знаки, де стоять неприятельскі кораблї, міг би перевозити всїлякі прикази воєнні кораблям на широкім мори і т. п. а що найважнїйше, він міг би удержувати сьвітовий рух почтовий; тогди настала би воздушна почта.

Бальон ґр. Цеппелїна єсть своєю будовою і конструкциєю так оригінальний, що коли буде дїйстно зроблений і сповнить всї ті надії, які покладає на него его винахідець, стане ся справдешним чудом сьвіта і звеличає небувалим доси винаходом початок двайцятого столїтя, бо певно не буде скорше зроблений аж як в надходячім столїтю. Подаємо тут его опис після того опису, який зложив ґр. Цеппелїн в берлиньскім урядї патентовім.

Подумайте собі — скажім для приміру — надутий мішок на 100 метрів (52 сяжнів) довгий і відповідно до того широкий. То єсть загальний вид бальона. Він складає ся з двох частий: бальона потягового і бальона тягарового. Перша часть, бальон потяговий, єсть на переднім кінци остро закінчена, а другий задний конець єсть більше плоский і має на середині прилад до причіплюваня т. зв. куплю, до котрої можна причіпити другу часть, бальон тягаровий. Щоби же помежи ті обі части бальона не дїставав ся вітер, то бальон має в тім місци ще верхну ослону або т. зв. плащ.

Щоби бальонови надати постійний вид довгого цилїндра, то знаходять ся в середині всїлякого рода дроти, дротяні сїтки і рурки. В цїлім бальонї суть пороблені пересїки (коморн) а в них знаходять ся ослони ґазові; перед наповненєм суть они зложені, а коли бальон наповняє ся, то ґаз пускає ся до тих ослон ґазових і они розширяють ся та виповняють пересїк (комору), але лиш настілько, що межи верхною ослоною цїлого бальона а тими

Телеґрами.

Віденъ 29 падолиста. Є. Вел. Цїсар принимав вчера по полудни на приватній авдиенциї ґр. Туна. — Є. Вел. Цїсар, котрий в день ювилею перебуде в найтїснїйшім крузї родиннім в Вальзе, виїде туди в четвер рано.

Париж 29 падолиста. Президент мінїстрів Дюпюй сказав вчера в своїй бесїдї, що правительство має право інтервенїювати у ґен. Цурлїндена в справі Пікарта, але не зробить того, бо край взяв би то за зле. Трибунал касацийний перед 14 днями жадав актів в справі Пікарта, але що слїдство мало вести ся, то можна було дати лиш копії. Колиж трибунал касацийний зажадає тепер, то правительство само їх видасть.

Париж 29 падолиста. На вчерашнім засїданю комісиї мировоі іспаньскі комісарі приняли американьскі услівя іменно зрекли ся Филипиньских островів і сусїдної громади островів приймаючи відшкодоване в сумі 20 мілїонів долярів. Зачувати, що Американцї хотять закупити всї Каролиньскі острови.

Вашінґтон 29 падолиста. Вчера і передвчера лютила ся на побережу атлянтийского океана від Вашінґтона аж до Бостона а в глубину краю аж до Пітсбурґа велика буря зі снїгом. Комунїкация перервана, богато кораблїв ушкоджено, богато людий затонуло, а коло Бостона утопило ся 12 людий.

Переписка зі всїми і для всїх.

Ск. в Зав.: Урядник, котрий Вам сказав: „Заплатїть і сидїть тихо, бо скажуть Вам і від давнїйших додатків належитість заплатити“ — сказав добре. Після наведеного Вам у відповіди на Ваш рекурс зак. з 13 грудня 1862 (Tarif-Post 40 примітка) належить ся такса від кождого підвисшеня платнї отже й від пятилїтних додатків. Належитість, яку мають платити учителї народні від пятилїтних додатків, припадає під скалю III. Таку належитість, лиш ще значно висшу, бо третину, мусять оплачуватм і всї урядники державні, скоро авансують до висшої кляси ранґи. Що Вам давнїйше не казано платити належитости, то ще не рация, щоби Ви і тепер не платили. Власти скарбові жадають тепер виказів всїх тих, котрим підвисшає ся платня або призначує ся пятилїтні додатки і вимірює їм належитість після наведеної скалї. Отже коротко сказавши, річ так стоїть: належитість від пятилїтних додатків треба платити. — **Антоний над Збручем**: 1) Фірм з засади не поручаємо нїкому, бо годї комусь догодити, та й фірма могла би опісля мати до нас ще якусь претенсию, як би ми її когось — не до Вас се кажучи — нараїли такого, з котрим наробила би собі клопоту. Купець, бачите, і крамар мусять конче самі шукати собі такі фірми, у котрих могли би побирати свої товари. Треба отже порозуміти ся, а найлїпше таки поїхати на місце, вишукати собі фірму, умовити ся, вимовити собі якийсь опуст і так навязати зносини. Оттак роблять всї купцї і крамарі. Лиш у нас єсть богато таких крамарів, що отвирають собі крам а навіть не знають звідки мають брати товари, отже беруть у найблизшого жида, котрий ледви чи й сам що лїпшого як крамар. Коли однакож конче хочете, то можемо Вам сказати, що полотна можна дістати в Корчиньскім Товаристві, склад у Львові, ул. Академічна, ч. 2. а бархани можна дістати в Базарі краєвім у Львові, при ул. Третого Мая, ч. 5. — На продаж на місти підчас ярмарку треба мати окреме позволенє від місцевої власти, від маґістрату. — **З над Вислока**: 1) Що потреба робити, щоби опалене від сонця лице відзискало свою давну барву? — На то єсть дуже простий і легкий спосіб: не іти через довший час на сонце і хоронити ся від него. Але суть люди, котрі хотїли би, щоби лице за одну ніч стало біле. Такого штучного способу біленя нема хиба ось такий, коли за него не погнїваєте ся на нас: В марті треба насушити в печі снїгу а лїтом коли потреба, трохи єго розтопити і обмити на ніч водою з него. Зовсїм так само як вода з сушеного снїгу помагає н. пр. квасне молоко, лїлєва вода, рожева вода і сотки тим подібних средств до біленя лиця. Але з другої сторони і то правда, що як би не було людий, котрі в ті средства вірять, то богато фабрикантів не мало би з чого жити. Та нехай би; не було би жалю, коби то бодай були наші люди. 2) Якого ліку треба ужити, щоби вуси не випадали? — Передовсїм треба би знати, що за хороба а тогди можна би сказати, що робити. На всякий случай найлїпше би було зарадити ся лїкаря. Коли же дуже сильно випадають, то найлїпше оголити; може волос скріпить ся сам від себе. Буває однакож і така хороба, що випадають не лиш вуса але й брови а лїку на то нема. — **Мих. Патр. в Костар.**: Кусні з пятки ми одержали. Будемо старати ся єї виміняти в головний касі, коли то взагалї буде можливе, але мусите зачекати, аж знайдемо час до того. — **Ф. В. Колом.**: 1) Ви мабуть під словом „ангрина“ розумієте „решетину“ у безрог, котру Поляки називають „węgry“ а Ви вхопили польске слово і не розуміючи єго перекрутили на „ангрину“. Про ту хоробу напишемо в „Добрих радах“ і там собі прочитаєте. — 2) Годїж порадити Вашій жінцї, коли она сама каже, що їй нічого не хибує, а лиш попід очи має синцї як би попідбивані. Може бути лиш хвилеве недомаганє, може не виспанє, якась мала нестравність або щось подібного. Але може бути і загальне ослабленє, при котрім она не чує, що єї щось болить, але мимо того єсть недужа. Може має мало крови, дістає часто завороту голови і т. д. Передовсїм треба на то уважати, щоби добре відживляти ся; не їсти тяжких і трудностравних страв, а живити ся головно молоком, мясом і яйцями (але на мягко). Добре було би також купити собі в аптицї т. зв. сольної кислоти (квасу сольного) у фляшцинцї з дзюбком (до пусканя капель; в аптицї треба попросити, щоби показали як обертати склянну затичку, щоби з фляшцинки витїкали каплї), впустити 5 капель до пів склянки води і випити в пів години по кождім їдженю.

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

ослонами ґазовими лишає ся трохи місця на то, щоби ґаз, коли огріє ся або коли підійде дуже високо, мав місце де розширити ся а не зашкодив верхній ослонї бальоновій. Ослони ґазові мають вентилї безпечности і вентилї до випусканя ґазу, але звичайно їх не уживає ся. Але могло би так бути, що коли би вага бальона зменшила ся н. пр. в наслїдок зужитя материялу рухового, треба би випустити часть ґазу з ослон ґазових, щоби бальон не летїв за надто високо. В такім случаю дістав би ся воздух до тих ослон ґазових і зіпсував би там ґаз. Отже щоби того не було, то коло тих ослон ґазових, чи радше коло комір ґазових суть ще другі комори, т. зв. маневрові. Перед наповненем ґазом ослон ґазових наповняє ся насамперед ґазом маневрові комори, а відтак ослони ґазові, отже комора маневрова задержує своє місце ще й тогди, коли ослона ґазова єсть наповнена ґазом. Коли-ж опісля треба ґаз випустити, то єго випускає ся зовсїм з комори маневрової, а тогди ґаз в ослонї ґазовій рівночасно розширує ся і виповняє разом з нею цїлу комору маневрову. Ґаз в такім случаю вийде, але замість него не найде воздух до бальона.

Під бальоном потяговим знаходять ся дві або кілька лодок. Лодки ті не висять на шнурах, як при звичайних дотеперішних бальонах, але суть з ним кріпко сполучені за помочию металевого механїзму. Крім того іде попід цїлий бальон, отже мало що не сто метрів довга ґалерийка, котрою можна переходити з одної лодки до другої а шнуровими драбинками виладити і на сам бальон. В лодках під потяговою частию бальона сидять кондуктори, там знаходять ся мотори і материял потрібний до руху. Коли суть дві лодки, то з кождої один мотор порушає дві вітромахи уставлені по обох боках бальона більше менше по єго серединї. Вітромахи ті коли обертають ся, гребуть воздух подібно як колеса парохода воду на мори. В той спосіб бальон летить наперед. До кермованя на право і лїво служать дві вітромахи уставлені на самім кінци бальона потягового. Скоро ті вітромахи (криласті колеса) зачнуть крутити ся н. пр. на право, то й цїлий бальон поїздовий навертає ся передом на право; рівночасно бічні вітромахи посувають єго дальше в зміненім напрямі. Тимчасом друга часть бальона, бальон тягаровий іде ще в давнім напрямі, але що обі части бальона суть сполучені з собою движимим механїзмом, то цїлий бальон згинає ся по серединї; перед іде н. на право, а зад все ще суне ся лївим боком а через то цїлий бальон творить каблук, доки аж одностайно змінений рух єго знов не вирівнає. Лет такого бальона можемо собі уявити, коли н. пр. возьмемо довгу надуту ковбасницю за один конець і посуваючи єї по столї будемо зміняти напрям то на лїво, то на право.

Вага мотора означує кілько потреба ґазу, щоби єго піднести, отже кілько єсть моторів, тілько потреба й ґазу. До сеї скількости приходить ще й та, котру означає вага прочих частий бальона. З того виразовує ся, як має бути бальон що найменше за широкий, щоби змістити в собі весь потрібний ґаз, а довгота мусить бути така, щоби будова бальона була міцна і тревала. Задлятого, що бальон єсть нодовгастий, можна на нїм розмістити кілька моторів в місцях, де довгота цилїндрового бальона відповідає їх вазї, отже нема потреби збільшати обему бальона, а тим і опір воздуха підчас їзди.

(Дальше буде).

— **В канцеляриї руского товариства педаґоґічного**, при улицї Академічній, ч. 8, можна купити слїдуючі видания: 1) Образкові видания: Зьвіринець 10 кр. — Гостинець 10 кр. — Забавки 10 кр. — Менажерия 10 кр. — Робінзон 40 кр. — Квіточка 20 кр. — Віночок 20 кр. — Кобзар Тараса Шевченка 20 кр. — Франко: Лис Микита, 2-ге цїлком перероблене виданє 50 кр. — Мірон: Пригоди Дон Кіхота 40 кр. — Наші зьвірята 40 кр. — Дїточі вигадки ч. 1. 30 кр. — Дїточі вигадки ч. 2. 30 кр. — Забавки для дїтий 40 кр. — Мала менажерия 35 кр. — Велика менажерия 40 кр. — Нашим дїтям ч. I. 40 кр. — Нашим дїтям ч. II. 40 кр. — 2) Виданя без образків: Читанка ч. I, II, III, IV. оправні 20 кр., без оправи 10 кр. — Китиця желань, 2 розширене виданє 20 кр. — Ів. Франко: Абу каземові Капцї 20 кр. — Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896. 2 зр. — Дзвінок на р. 1892, 1993, 1894, 1895, 1896, 1897, 3 зр. — Ів. Левицкий: Попались, Різдвяні сценки 10 кр. — Вол. Шухевич: Записки школяря 20 кр. — Від Бескида до Андів 10 кр. — В. Чайченка: Олеся; Байки; Комар; два оповідання по 5 кр. — Дума про княгиню Кобзаря 5 кр. — О. Нижанковский: Батько і мати, двосьпів для дїтий з фортеп. 10 кр. — Леоніда Глїбова: Байки 5 кр. — Днїпрової Чайки: Казка про сонце та єго сина; Писанка по 5 кр. — М. Лисенко: Тече вода з під явора. Двосьпів з фортеп. 10 кр. — Мапа етноґрафічна України-Руси 20 кр. — Ґордієнко: Картаґенцї і Римляни 20 кр. — Юлїй Верне. Подорож довкола землї 60 кр. — Барановский. Приписи до іспитів 20 кр. — Молитвенник народний, в полотно оправлений 20 кр. — Др. Л. Кельнер. Коротка история педаґоґії 60 кр. — Василь В-р. Джонатан Свіфт. Подорож Ґулївера до краю великанів 25 кр. — Остап Макарушка. Короткий огляд руско-україньского письменства 15 кр. — Мальота. Без родини 40 кр. — Віра Лебедева. Прогулька 5 кр. — Др. Мандибур. Олїмпія 35 кр. — Сальо. Непос для III. кл. ґімн. 65 кр. — А. К. Робінзон неілюстрований 10 кр. — Kokurewicz Józef. Podręcznik dla kancelaryi szkolnej. 50 кр. — Тарас Шевченко. Кобзар для молодїжи. 1.20 зр. — Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

За редакцию відповідає: Адам Кроховецкий

TYGODNIK ILLUSTROWANY

З роком 1899-им розпочинаємо 40-ий рік істнованя нашого письма, хотячого і дальше бути приятелем кождого дому.

Завдяки моральній і материяльній підпорі суспільности, наш „Tygodnik“, почавши від скромного початку, міг розширити ся і станути на рівній степени з подібними видавництвами цілої Европи.

По мисли засади; „Поводжене обовязує“, старати ся будемо й дальше поступати наперед, аби бути першими в ряді іллюстрованих письм.

Почавши від 1-го січня 1899 року **розширяємо значно додаток повістий** „Tygodnika“: **кождий передплатник** нашого письма, крім самого письма і дотеперішного додатку повістий, додаваного в аркушах і занимаючого найзнаменитші твори чужої літератури, **одержить**

без ніякої доплати

(ані за книжки, ані за їх пересилку)

12 ТОМІВ ПИСЬМ

ГЕНР. СЄНКЕВИЧА.

Письма Сєнкевича вийдуть в новім, старанним виданю, **виключно для передплатників** „Tygodnik-a illustrowan-ого“ і обіймуть — винявши спопуляризовану вже трильоґію —

всї новелї, повісти, листи з подорожий,

одним словом: цїлий доробок лїтературский знаменитого писателя, котрий здобув вже славу і популярність в цїлім сьвітї.

Кождий том **Бібліотеки СЄНКЕВИЧА** обнимати буде що найменше **10 аркушів**, формату звичайної 8-ки, **на добрім папері і добрим друком**. Загальне число томів буде около 30, містячих в собі слїдуючі твори Сєнкевича:

НОВЕЛЇ. Stary sługa. — Hania. — Szkice węglem. — Janko Muzykant. — Przez stepy. — Orso. — Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela. — Komedya z pomyłek. — Za chlebem. — Latarnik. — Niewola tatarska. — Jamioł. — Bartek zwycięzca. — Ta trzecia. — Sachem. — Sielanka. — Walka byków w Hiszpanii. — Wspomnienia z Mariposy. — Z puszczy Białowieskiej. — Wycieczka do Aten. — Wyrok Zeusa. — Z wrażeń włoskich. — Organista z Ponikły. — U źródła. — Lux in tenebris lucet. — Bądź błogosławiona. — Pójdźmy za Nim.

ЛИСТИ З ПОДОРОЖИЙ по Америцї і Африцї. — Листи з Риму, Венециї і Парижа.

ЛИСТИ О ЗОЛЇ.

ДРАМАТ. Na jedną kartę. — Czyja wina?

ПОВІСТИ. Bez dogmatu. — Rodzina Połanieckich. — Quo vadis, повість з часів Нерона.

Тим способом в протягу кількох лїт, кождий передплатник „Tygodnik-a illustrowan-ого“, одержуючи річно звиж 120 аркушів найлїпших творів лїтератури польскої, стане властителем біблїотеки Сєнкевича, недоступної доси задля високої цїни для ширшого загалу читаючих.

Редактор: Др. ЙОСИФ ВОЛЬФ.

В слїдуючім роцї „Tygodnik“ друковати буде одночасно **дві повісти оригінальні,** именно, крім

„KRZYŻAKÓW“ СЄНКЕВИЧА

зачнемо з Новим Роком 1899-им друк більшої повісти п. з.:

„ARGONAUCI“ Елїзи Ожешкової, і

ПРУСА „ТАМ!..“

Посїдаємо також оригінальну працю славного нинї заграницею писателя **Станїслава Пшибишевского,** котрий написав для нас по польски поему прозою п. з.: **„JASNE NOCE“** ілюстровану К. БРОНЄВСКИМ.

Крім того в части белетристичній маємо запевнене сотрудництво таких писателїв, як: **Bałucki Michał, Ks. Chełmicki Zygmunt, Gliński Kazimierz, Gomulicki Wiktor, Jankowski Czesław, Jeske-Choiński Teodor, Jordan, Konopnicka Marya, Lubowski Edward, Or-ot, Reymont Władysław, Marya Rodziewiczówna, Sewer, Szymański Ad., Tetmajer Kaz.** і і.

Також помістимо для нас написані три специяльні студиї: **„WSPÓŁCZEŚNI POECI POLSCY“** написав А. ЛЯНҐЕ. **„NOWA BELLETRYSTYKA POLSKA“** нап. А. ПОТОЦКИЙ. **„O KRYTYCE WSPÓŁCZESNEJ POLSKIEJ“** нап. Володисл. ЯБЛОНОВСКИЙ.

Посїдаємо також студию порівнавчу **Ігн. Матушевского**: **„Stanowisko Mickiewicza w literaturze powszechnej“**, та працю Л. КОРОТИНЬСКОГО **„O TOMASZU ZANIE“**.

Помістимо також незнані доси **LISTY ZYGMUNTA KRASINSKIEGO do Delfiny Potockiej (1839-1843)**, з поясненями Раймунда Станїслава КАМІНЬСКОГО.

Знаний фільософ і знаток Плятона п. **В. Лютославский**, жертвував нам оригінальну а дуже популярну розвідку п. з.: **„Istnienie duszy“**, в котрій, на підставі науковій доводить, що в чоловіцї треба конче признати істнованє індивідуально-духового початку.

Дальші серії цїкавої статї **Олександра Кравсгара** **„O DAWNYCH PAŁACACH WARSZAWSKICH“**, з многими ілюстрациями, вже маємо, а крім того дуже інтересну річ **Г. Садовского** п. з.: **„ORDERY I OZNAKI HONOROWE DAWNEJ POLSKI“**.

В безплатнім додатку повістевім помістимо новий роман історичний звістного нинї угорского автора **Юлїя Вернера** п. з.:

„Z POPIOŁÓW“.

Красний той і занимаючий роман з часів угорских війн домових, перетолкувала для „Tygodnik-а“ п. В. Ярошевска.

В ЧАСТИ ІЛЮСТРАЦИЙНІЙ подамо **репродукциї найзнаменитших малярів наших також і красками.**

Видавцї: ҐЕБЕТНЕР і ВОЛЬФ.

Передплату для ЛЬВОВА і ГАЛИЧИНИ принимає, числа оказові і проспекта даром висилає

Головна Аґенция і Експедиция „TYGODNIKA“ у Львові

Пасаж Гавсмана ч. 9 і всї книгарнї і контори письм.

Передплата виносить з додатками і премією т. є. з 12 томами письм Сєнкевича:

У Львові: квартально: **3** зр. **60** кр., півріqно: **7** зр. 20 кр., річно: **14** зр. **40** кр.

В Галичинї з пересилкою почтовою: квартально: **3** зр. **75** кр., півріqно: **7** зр. **50** кр., річно: **15** зр.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).